

Chvála velkých kongresů

Diskutuje se o tom, co se pamatují: mají velké kongresy s širokým záběrem význam pro vědce a pro rozvoj vědy? Nejsou užitečnější malé specializované konference, kde se setkají odborníci, kteří si dobře rozumějí? Moje zkušenost je, že oba typy setkávání mají svůj význam. Zatímco o důležitosti specializovaných konferencí nikdo nepochybuje, na velké kongresy mnozí nejezdí s tím, že je většina přednášek nezajímá, protože dnešní věda je natolik specializovaná, že by i jen trochu vzdálené obory nemožou nebo nechtějí sledovat.

Ale v tom je právě kouzlo velkých, dobře připravených kongresů. Musí se ovšem volit přednášející, zejména plenárních a úvodních sympoziálních přednášek, kteří dovedou širokému spektru posluchačů přiblížit svůj obor. Zejména je to přínosné pro studenty, doktorandy, postdoky, prostě mladé, začínající vědce.

Mám s tím své osobní zkušenosti. V roce 1968 jsem dodělával poslední experimenty a současně už psal svou disertační práci (tenkrát se tomu říkalo kandidátská práce). Té době se říkalo „Pražské jaro“ a až do srpna (kdy jsme byli okupováni) jsme si užívali konečně jakési svobody. Byl jsem doktorandem (tehdy se tomu říkalo aspirant) na Ústavu organické chemie a biochemie ČSAV (ÚOCHB). A ústav se ujal organizace 5. kongresu Federace evropských biochemických společností (FEBS). Jako mladý začínající vědec jsem pomáhal. Dával jsem dohromady rejstřík pro knihu abstrakt a na letišti jsem organizoval transfery účastníků do jejich hotelů. Já jsem si ten velký kongres vysloveně užíval. Ono to bylo také dané tím, že jsme byli za železnou oponou a byl to můj první mezinárodní kongres. Potkal jsem ikony světové biochemie, například Hanse Krebse. A sám jsem poprvé anglicky (to jest „broken English“) přednášel. Ale hlavně, chodil jsem na přednášky, zejména ty plenární, a velmi jsem se poučil právě o oborech mně vzdálenějších. Myslím, že pro mladé vědce je takové velké setkání přínosné.

Když už jsem u těch vzpomínek, tak v roce 1988 ÚOCHB organizoval světový biochemický kongres (IUB). Zde už jsem nejen pomáhal, ale byl jedním z členů organi-

začního výboru. A tak jsem byl svědkem zajímavé události: bylo pravidlem, že nad kongresovým centrem vlají tři vlajky – státu minulého kongresu, budoucího kongresu a mezi nimi vlajka státu právě probíhajícího kongresu. Tenkrát to byly kromě československé vlajky ještě vlajky Nizozemska a Izraele. V té době byl ovšem Izrael nepřátelským státem a tak se do pražského kongresového centra dostavili dva pánové v kožených sakách s žadostí (snad i příkazem), abychom izraelskou vlajku stáhli. Sešlo se nás pět členů předsednictva organizačního výboru na poradu co s tím. Předseda kongresu profesor Jan Škoda bouchl do stolu a že vlajku nesundáme. Nesundali jsme – a nic se nestalo. Tenkrát jsem si řekl, že snad doba normalizace končí. A také že ano – přišel rok 1989.

Dnes se kongresy organizují jinak než tehdy. Jednak máme specializované společnosti na organizaci kongresů, tak zvané PCO (profesional congress organizers), ale změnila se i technologie a logistika organizace. Už se netisknou tlusté knihy abstrakt, všechno je na webu, registrace se dělají on-line, prostě elektronizace kongresy změnila. Ale přednášky s následnou diskusí a setkávání lidí zůstávají stejné. A to je nejdůležitější součást kongresů.

Praha je vysloveně kongresovým městem. Málokteré město se Praze vyrovná svou krásou, která samozřejmě přitahuje. Praha má mimořádně dobře situované Kongresové centrum dostupné metrem, v blízkosti hotelů a s nádherným výhledem na Pražský hrad. A tak je jen třeba se snažit a kongresy do Prahy dostávat. To nebývá lehké, protože každé větší město má kongresové centrum, leckdy budované nedávno a tedy velmi moderní.

Česká společnost pro biochemii a molekulární biologii získala organizaci FEBSu v příštím roce (2018). Najděte peníze na registraci svých mladých kolegů, studentů a prostě všech biochemiků ve vašich institucích. Je to pro nás výjimečná příležitost hostit vědce z celého světa a účastnit se velkého kongresu, který, jak věřím, přinese České republice prestiž a nám nové kontakty a poznatky. Adresa je www.febs.org.

Václav Pačes